

1.	Наслов на наставниот предмет	Акушерска нега 2 И АКУШЕРСТВО		
2.	Код	ДА-211		
3.	Студиска програма	Тригодишни стручни студии за дипломирана акушерка/акушер		
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	УКИМ-Медицински факултет Катедра по гинекологија и акушерство		
5.	Степен на образование (прв односно втор циклус)	Прв циклус		
6.	Академска година/семестар	Втора/III и IV	7. Број на ЕКТС кредити	12,5 – III семестар 14,5 – IV семестар
8.	Наставник	Раководител на Катедрата по гинекологија и акушерство: проф. д-р Горан Димитров, Наставата ја изведуваат сите наставници од катедрата		
9.	Предуслови за запишување на предметот	Положен предметот Акушерска нега 1		
10.	<p>Цели на предметната програма (компетенции):</p> <p>Акушерска нега 2</p> <p>Студентите да се:</p> <ul style="list-style-type: none"> - добиваат и да прошируваат знаење за физиолошките промени во организмот на жената за време на бременоста, породувањето и постпородилниот период - добиваат со знаење за патолошките состојби во бременоста, болести предизвикани од бременоста, хронични болести и ургентни состојби во акушерството - стекнуваат знаење за водење на нормалното породување - ги учат патолошките состојби во пуерпериумот - ја учат дијагностичко терапевтската програма во бременоста, во породувањето (подготовка за испитување, испитување, терапија , оперативни постапки) <p>Испитувања во бременоста за оценка на состојбата на плодот (цитогенетика, УЗ, ЦТГ); скрининг тестови</p> <p>Да се изучат физиологија и патологија на породувањето, физиологија и патологија на пуерпериумот</p> <p>Да се стекнат со знаење за водење на породување во домашни услови</p> <p>Да се стекнат со знаење за постапки при неправилна презентација на плодот, неправилности на плацентата, папчаникот и плодовата вода, недоносеност и преносеност</p> <p>Да се стекнат со знаења за основите на акушерските операции и интервенции</p> <p>Да се стекнат со основни знаења за породилна анестезија, аналгезија</p> <p>Да се стекнат со постапките за грижа на здраво новороденото и новородено со потреба за реанимација при породувањето</p> <p>Да се стекнат со знаења за ургентно породување</p> <ul style="list-style-type: none"> - Да го зголемуваат и продлабочуваат своето знаење за анатомијата на женските полови органи и карлицата - Да го зголемуваат и продлабочуваат знаењето за физиологијата на женскиот организам и системот за репродукција - Да го дополнуваат своето знаење за патофизиологијата, клиничката слика, можните компликации, дијагностиката и терапијата на гинеколошките болести - Да се стекнат со знаење за грижа на пациентките и нивното репродуктивно и гинеколошко здравје преку: <ul style="list-style-type: none"> -советување на пациентката околу акушерската нега, очување на репродуктивното здравје: пред зачнувањето, пред породувањето за време на породувањето и по породувањето и во текот на менопаузата. Нега на новородено, доенче мали и предшколски деца. - акушерска нега при обилни менструални циклуси, при развојни неправилности на 			

	<p>репродуктивните органи, при болест на родилката, при стерилизација, инконтиненција, полово преносливи болести, при болести на дојката, по породилни операции и хистеректомија. - акушерска нега на неплоден пар(стерилитет на парот)</p> <p>Акушерство: студентите да се:</p> <ul style="list-style-type: none"> - добиваат и да прошируваат знаење за патофизиолошките промени во организмот на жената за време на бременоста, породувањето и постпородилниот период - добиваат со знаење за патолошките состојби во бременоста, болести предизвикани од бременоста, хронични болести и ургентни состојби во акушерството - стекнуваат знаење за водење на нормалното породување , карлично породување, породување на мртов плод, - ги учат патолошките рани и касни компликации во пуерпериумот - ја учат дијагностичко терапевтската програма во бременоста, во породувањето (подготовка за испитување, испитување, терапија , оперативни постапки) <p>Да се стекнат со знаење за постапки при акушерски интервенции, вакуум и форцепс екстракција Да се стекнат со знаење за постапки при расцепи на меки родилни патишта Да се стекнат со вештини во третман на постпартални крварења хипертензивни кризи интрапартално и постпартално Да се стекнат со основни знаења за породилна анестезија, аналгезија и нејзини компликации - Советување на пациентката околу акушерската нега, очување на репродуктивното здравје: пред зачнувањето, пред породувањето за време на породувањето и по породувањето и во текот на менопаузата. - Акушерска нега при обилни менструални циклуси, при развојни неправилности на репродуктивните органи, при болест на родилката, при стерилизација, инконтиненција, полово преносливи болести, при болести на дојката, по породилни операции и хистеректомија.</p>
11.	<p>Содржина на предметната програма: 50 + 60 часови</p> <p>Предавања</p> <p>Физиологија на гениталните органи- 2 часа Физиолошки промени во бременоста-1 час Употреба на лекаства и суплементи во бременоста-1 Концепција- зачнување и имплантација-2 часа Контрацепција- 3 часа Имплантација и ран развој на плодот- 1 час Причини за ран абортус- 1 час Абортус-типови и изведба-1 Упатство за следење на бременост-ниско и високоризична-1 Ултразвучни прегледи во 1 триместар- 1 час Ултразвучен преглед за детекција на фетални абнормалности- 2 часа Ултразвучни прегледи за раст и развој на плодот- 1 час Употреба на Доплер во акушерството- 1 час Амниоцентеза-рана и доцна- 1 час Интраутерини фетални интервенции- 1 час Употреба на лекови во бременоста-1 час Високоризична бременост- фактори од страна на мајката- 2 часа Високоризична бременост- фактори од страна на плодот- 2 часа Повторувачки неуспешни бремености- 1 час Гестациска трофобластна болест-1 час Утерини абнормалности – 1 час Конгенитални аномалии на плодот-1 час Плацента превија – 1 час Заканувачко предвремено породување- 1 час Цервикална инсуфициенција, серклаж- 1 час Прематуритет- ран и доцен, неонатален исход- 1 час Преегзистирачка и хипертензија предизвикана во бременост-1 час Прееклампсија и еклампсија- 1 час HELLP- Синдром-1 час Грижа за пациентка на оддел за перипартална интензивна нега- 2 часа</p>

Психосоцијална поддршка на пациентка со бременост со ризик-2
Интернастички заболувања и нивното влијание на бременоста- 1
Хируршки заболувања и влијание на бременоста-1 час
Невропсихијатриски заболувања и бременост- 1 час
Болести на зависност и бременост-1
Адолесцентна бременост-1
Сексуално насилство и бременост-1
Траума во тек на бременоста-1
Инфекции во бременоста-1
Септични состојби во бременоста-1
Итни состојби во бременоста-1
Крвавење во антенаталниот период-1
Психо-физичка припрема на трудницата- 1 час
Кардиотокографија- изведба, проценка, Фишер скор -2 часа
Итно завршување на породувањето-1
Медицинска индукција на продувањето- 1 час
Механизам на вагинално породување- 1 час
Улогата на акушерката во тек на породувањето – 1 час
Улогата на акушерката во 1 родилно време – 1 час
Улогата на акушерката во 2 родилно време- 1 час
Улогата на акушерката во 3 родилно време- 1 час
Улогата на акушерката во 4 родилно време- 1 час
Ефективна перинатална грижа-концепт на СЗО -2 часа
Акушерска аналгезија и анестезија-1
Утеротоници и токолитици-1
Оперативно завршување на породувањето- 1 час
Родилни патишта-1
Епизиотомија и расцепи на перинеумот-1 час
Вакуум екстракција- 1 час
Форцепс – 1 час
Рамена дистокија-1 час
Неправилни презентации на плодот-1 час
Пролонгирано породување- дистокија- 1 час
Јатрогена дистокија- 1 час
Фетопелвина диспропорција- 1 час
Карлично породување-1 час
Породување кај мултипли бремености- 1 час
Фетал дистрес- 1 час
Кардиотокографија во тек на породување- 1 час
Итни состојби при породување- 1 час
Атонија и хипотонија на утерусот-1
Постпартална хеморагија-1
Третман на постпартална хеморагија-1
Ран постпартален период-специфичности и ризици 1 час
Грижа за новороденото-1
Реанимација на новородено-1 час
Интрапартална и рана неонатална смртност-1
Повреди на плодот при породување-1
Пуерпериум- нормален тек -2
Пуерпериум- патолошки состојби-2
Лактација и доење-1
Употреба на лекови во пуерпериумот и лактацијата-1
Организација на патронажна служба-1 час
Контролни прегледи постпартално-1
Следење на породена со компликации во бременоста и породувањето-1
Меѓународна класификација на болести перинатален морталитет по СЗО-2
Анализа и пополнување на медицинска документација- 2 часа
Акушерската нега, стандарди и регулатива -2
Европски стандарди (образовни и законски) за акушерки- 2
КМЕ, Ресурси и едукативни материјали за потребите на акушерките -1

Професионални здруженија на акушерките и нивната улога -1
Етика во акушерството- 1 час
Судски постапки во акушерството – 1 часа

Врвно акушерство- акушерска нега на пациентката и нејзиното семејство

- антенатален период
- перинатален период
- постнатален период
- Нега на новородено

-Физиологија на зачнувањето, физиолошки промени во бременоста, дијагностицирање на бременоста, антенатални, интрапартални и потпартални контроли

-Испитувања во бременоста за оценка на состојбата на плодот (УЗ, ЦТГ); скрининг тестови

-Грижа за новороденото при породувањето

Практична настава:

-Советување на трудници со вклучени 20 пренатални прегледи

-Акушерска нега и водење на 10 нормални спонтани породувања

-Студент мора да изведе 10 породувања, и треба активно да учествува-асистира во најмалку 20 породувања

-Активно учествува - асистира при карлично породување, може и на фантом

-Изведба на епизиотомија и сатура на раната како и сатура на лесна перинеална лезија, може и на фантом

-Акушерска нега и водење на 5 ризични трудници или грижа при породување на здрава родилка или новороденото

-Изготвување на стандарди во акушерската/ здравствена нега

Стручна акушерска нега/ здравствена нега: прием, преместување, испис на пациенти, психофизички проблеми заради приемот во болница, болничка средина, предоперативна подготовка на пациентка и помош на витално загрозените.

Учество на акушерката во дијагностичко- терапевтскиот програм

Стручна подготовеност на акушерката при обработка на пациентка со инфекциски болести, интернистички болести, пореметување на менталното здравје.

Во практичниот дел студентот учи под надзор на високошколскиот наставник, стручниот соработник или менторот од пракса што му помага на студентот при евалуација на спретноста, постапно првично со помош а потоа и самостојна идентификација на проблемите и решавање на истите. Да им се даде можност на студентите да ги разгледаат своите постапки групно на заеднички состаноци и да разменат искуства.

Акушерство:

Практична настава:

-Советување на трудници со вклучени 20 пренатални прегледи

-Акушерска нега и водење на 10 нормални спонтани породувања

-Студент мора да изведе 10 породувања, и треба активно да учествува-асистира во најмалку 20 породувања

-Активно учествува - асистира при породување, може и на фантом

-Изведба на епизиотомија и сатура на раната како и сатура на лесна перинеална лезија, може и на фантом

-Акушерска нега и водење на 5 ризични трудници или грижа при породување на здрава родилка или новороденото

-Изготвување на стандарди во акушерската/ здравствена нега

Стручна акушерска нега/ здравствена нега: прием, преместување, испис на пациенти, психофизички проблеми заради приемот во болница, болничка средина, предоперативна подготовка на пациентка и помош на витално загрозените.

Учество на акушерката во дијагностичко- терапевтскиот програм

Стручна подготовеност на акушерката при обработка на пациентка со инфекциски болести, интернистички болести, пореметување на менталното здравје.

Во практичниот дел студентот учи под надзор на високошколскиот наставник, стручниот соработник или менторот од пракса што му помага на студентот при евалуација на спретноста, постапно првично со помош а потоа и самостојна идентификација на проблемите и решавање на истите.

	Да им се даде можност на студентите да ги разгледаат своите постапки групно на заеднички состаноци и да разменат искуства.			
12.	Методи на учење: Интерактивна настава (теоретска), вежби, семинари Проектни задачи и други облици предвидени со критериумите за ЕКТС			
13.	Вкупен расположив фонд на време	655 + 120 часови		
14.	Распределба на расположивото време			
15.	Форми на наставните активности	15.1	Предавања-теоретска настава	50 + 60 часови
		15.2	Вежби (лабораториски, клинички), семинари, тимска работа	III семестар <ul style="list-style-type: none"> • Вежби: 25 + 40 часови • Семинари: 30 часови
		15.3	Практична работа	200 часови – III семестар 370 часови – IV семестар
16.	Други форми на активности	16.1	Проектни задачи	
		16.2	Самостојни задачи	
		16.3	Домашно учење	
17.	Начин на оценување		бодови	
	17.1	Тестови	Континуирани проверки * бодови 18 -30 *Континуирана проверка на знаења (колоквиум) : 4 писмени 1 и 2 колоквиум – прашања од областа на гинекологија 3 и 4 колоквиум – прашања од областа на акушерството	
		Завршен испит	Усмен испит Усен дел бодови Практичен дел бодови	мин. – макс. 27 – 45 13 - 22
	17.2	Семинари	Подготовка на материјалот кој ќе се обработува на семинарот со интерактивно учество	
	17.3	Активно учество	настава бодови 51%-60% 1 бод 61%-85% 2 бода 86%- 100% 3 бода Практична настава Семинари: 1-4	мин.-макс. Теоретска 1 - 3 бодови 7 - 10
18.	Критериуми за оценување (бодови/оценка)	до 59 бода		5 (пет) Ф
		од 60 до 68 бода		6 (шест) Е
		од 69 до 76 бода		7 (седум) Д
		од 77 до 84 бода		8 (осум) Ц
		од 85 до 92 бода		9 (девет) Б
		од 93 до 100 бода		10 (десет) А
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит	Условувачки критериуми: За да добие потпис студентот е потребно да ја посетува теоретската и практичната настава и да освои минимум бодови. За да пристапи на завршен испит студентот треба да ги положи предвидените континуирани проверки при што во испитната сесија прво ги полага неположените континуирани		

		проверки, а потоа пристапува на завршен испит. Оценката за предметот се формира според табелата на оценки, а врз основа на збирот на бодовите од сите активности, континуираните проверки и завршниот испит.				
20.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски				
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	Студенска анонимна евалуација за предметот и наставниците и соработниците кои учествуваат во изведувањето на наставата				
22.	Литература					
	22.1	Задолжителна литература-				
		Р.бр	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1	Младеновиќ Д. и сор.	Гинекологија и акушерство	Завод за учебнике и наставна средства, Белград	2008
		2	Joachim W. Dudenhausen	Practical Obstetrics	De Gruyter	2014
	3	Fraser Cooper Myles	Myles Textbook for Midwives 16 th Edition	Churchill Livingstone	2014	
	Доплнителна литература					
	22.2	1.	Edited by Janet Medforth et al.	Oxford Handbook of Midwifery	Oxford University Press-3 rd Edition	2017
		2.	Ширимбел	Практична опстетриција	Медицинска Књига, Белград-Загреб	1985
		3.	Ристик	Практична опстетриција	Freemental, Белград	2001